

UKA 2013/112.2

6. November 2013

Naaja H. Nathanielsen

Angutit arnallu naligiissitaanerat pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut

(Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq)

Arnat kalaallit ukiut 65-it matuma siornagut 1948-mi qinersisinnaatitaalerput. Ukiut 65-it amerlanngillat. Ullumi arnaqarpoq ukiuni qinersisinnaatitaaffiunngitsuni inunngorsimasunik. Arnat taasisinnaatitaanerat qinigassanngortissinnaanerallu pillugit Nikolaj Rosing 1945-mi Landsrådimi siunnersuuteqarpoq. Taamaalinerani danskit arnat ukiuni 37-ni taasisinnaatitaareersimapput. Nikolaj Rosingip siunnersuutaa akerlilersorneqarpoq. Siunnersuulli 1946-mi akerliusoqarani akuerineqarpoq 1948-mi Kunngip Peqqussutaatigut atortuulersinneqarluni.

Arnat kalaallit taasisinnaatitaalernerannit ukiut 65-t ingerlaneranni angutit arnallu naligiissitaanerat arpaleraarfiusimanngilaq. Suli paarmorfioqqajaaffiunngilaq. 1948-p kingorna Landsrådinut qinersinermi siullermi arnanik qinigaasoqanngilaq. Ukiullu 16-ersuit ingerlareersullu Landsrådini arnamik ataasituamik aatsaat ilaasortaasoqalerpoq. 1979-imi namminersornerulerpugut. Oqaluttuarisaanitsinni alloriarnerujussuaq. Ukiulli tallimat aatsaat qaangiummata arnamik Inatsisartunut ilaasortaasoqalerpoq. Taamaasilluni oqaluttuarisaanitsinni nunatsinni nunarpullu pillugu aalajangiiffigisarpassuaqarsimavoq arnat peqataaffigisimanngisaannik.

Innuttaasut angummik arnamilluunniit qinersissanersut politikerit soorunami aalajangigassarinnngilaat. Soorunami aamma arnat pikkorinnngitsut qullersatut atorfinitsinneqartassanngillat. Arnat piukkunnanngitsut aamma siulersuisuni ilaasortanngortinneqartassanngillat.

Kisianni Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut innuttaasut tamarmik naligiissinneqaqqullugit inuiaqatigiinnilu naligiissumik peqataasinnaaqullugit inuiaqatigiinnik sinaakkusiinissamut nunatsinni politikeriusut pisussaaffeqartut.

Nunarsuarmi sumiluunniit arnat piginnaanngorsarlutillu ilinniarpugut. Tamannali siulersuisunik ilaasortassanik toqqaaniartoqartillugu malunniunneq ajorpoq. Tamanna angutit arnanit piukkunnaateqarnerunnerannik nikanannginnerunnerannilluunniit Inuit Ataqatigiit

pissuteqarsorinngilarput. Isumaqarpugut attaveqarfiit sulisussarsiorfigineqartarfiusut imminnut matoqqatippallaartut. Atorfinnik inuttaliinaraangatta sungiusimasat maliinnarlugit eqqarsaqqajaavallaartarlutalu ammanngippallaartarpugut. Aamma oqartariaqarpugut aalajangiisartut pikkorivissut akornanni arnat ikinaakkanik sinniisuutitaqarmata. Uffa arnaqaraluartoq piukkunnartunik.

Taamaammat angutit arnallu naligiissitaanerit pillugu inatsit paragraffiilu arnat angutillu atorfinitsitsinissami amerlassusiligaanerannut tunngassuteqartut tapersorpugut. Ikinaakkanik sinniisuutitaqartut angutaasimagaluarpata taamatorluinnaq aamma isumaqarsimassagaluarpugut. Assigiinngissuseq naleqquttuunanilu inuiaqatigiinnut pitsaasuunngilaq.

Taamaammat angutit, arnat suliffeqarfiillu angutit arnallu naligiissitaanerit pillugu inatsisitaartoqarneranik pilluaqqorusuppugut. Inuiaqatigiit ajunnginnerusut assigiinngisitaarnerusullu inatsisikkut tassuuna aqutissiuunneqassapput, taamatuttaarlu aalajangernerit siuneqarnerusut.